অনুসন্ধান

এটা ভায়েলৰ দাম ১.৫ লাখ—নকল ঔষধৰ মাৰাত্মক জাল: বিগ ফার্মাৰ একচেটিয়া বেহাই কেনেকৈ ইন্ধন যোগালে ক’লা বজাৰত

পেটেণ্টৰ অভেদ্য বেষ্টনী, আকাশচুম্বী দাম আৰু ৰাছিয়াৰ মধ্যভোগীক দিয়া কথিত কমিছনে কেনেকৈ বিশ্বৰ সর্বাধিক বিক্রী হোৱা কর্কট ঔষধ ‘কীট্রুডা’ (Keytruda)-ক সাধাৰণ ৰোগীৰ সাধ্যৰ বাহিৰত ৰাখিছে, তাৰ বিস্ফোৰক চিত্র পোহৰলৈ আনিছে ইণ্টাৰনেশ্যনেল কনছ’র্টিয়াম অৱ ইনভেষ্টিগেটিভ জার্নেলিষ্টছ (ICIJ) আৰু ‘দ্য ইণ্ডিয়ান এক্সপ্রেছ’-ৰ চলিত গোলকীয় অনুসন্ধানে। ভাৰতত এটা মাত্র ভায়েলৰ দাম ডেৰ লাখ টকা হোৱাত অসহায় ৰোগীৰ দুর্বলতাৰ সুযোগ লৈ গঢ়ি উঠিছিল নকল ঔষধৰ মাৰাত্মক চক্র। এই কেলেংকাৰী ফাদিল হোৱাৰ পাছতেই কেন্দ্রীয় চৰকাৰে ঔষধত কিউআৰ-ক’ড (QR code) ট্রেকিং ব্যৱস্থা বাধ্যতামূলক কৰে।

প্রকাশ: ২৭ নৱেম্বৰ ২০২৬, দুপৰীয়া ১২:০২



₹1.5 Lakh a Vial—and Fake Cure on the Street: How Big Pharma's $31.7-Billion Cancer Drug Fortress Fueled a Deadly Black Market in India (NewzNow graphic)

নতুন দিল্লীৰ এইমছ (AIIMS)-ৰ জৰুৰীকালীন কক্ষৰ বাহিৰত এখন্তেক থিয় হ’লেই চকুত পৰিব এখন বুকু কঁপোৱা ছবি—ইমিউন’থেৰাপিৰ এটা মাত্র ভায়েল কিনিবলৈ পৈতৃক মাটি-ভেটি পর্যন্ত বিক্রী কৰিবলৈ বাধ্য হোৱা

অসংখ্য অসহায় পৰিয়াল। বিশ্বৰ লাখ লাখ কৰ্কট ৰোগীৰ বাবে জীৱনৰ শেষ ভৰসা হৈ পৰা সেই ঔষধবিধৰ নাম **কীট্ৰুডা (Keytruda)**। ১৯ বিধ ভিন্ন টিউমাৰৰ চিকিৎসাত অনুমোদিত এই যুগান্তকাৰী ঔষধবিধ বৰ্তমান পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ লাভজনক ঔষধ হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

কেৱল ২০২৫ বৰ্ষতেই কীট্ৰুডাই ফাৰ্মাচিউটিকেল জায়াণ্ট মাৰ্ক এণ্ড কোম্পানী (Merck & Co.)-ৰ ভঁৰাললৈ কঢ়িয়াই আনিছিল **৩১.৭ বিলিয়ন ডলাৰ**—যিটো প্ৰতিষ্ঠানটোৰ মুঠ উপাৰ্জনৰ প্ৰায় আধা। ইয়াৰ লগে লগে ২০১৪ চনৰ পৰা এই এবিধ ঔষধৰেই মুঠ বিক্ৰীয়ে চুইছেগৈ প্ৰায় **১৬৩ বিলিয়ন ডলাৰৰ** ঘৰ। কিন্তু মুনাফাৰ এই বিশাল পাহাৰৰ আঁৰতেই লুকাই আছে এক কৰুণ মানৱীয় সংকট। ৪৮টা সংবাদ প্ৰতিষ্ঠানৰ ১২৪ গৰাকী সাংবাদিকে ইণ্টাৰনেশ্যনেল কনছ'ৰ্টিয়াম অৱ ইনভেষ্টিগেটিভ জাৰ্নেলিষ্টছ (ICIJ)-ৰ ধাৰাবাহিক অনুসন্ধান **কেঞ্চাৰ কেলকুলাছ (Cancer Calculus)**-ৰ জৰিয়তে উন্মোচন কৰিছে সেই অন্ধকাৰ অধ্যায়।

পেটেণ্টৰ অভেদ্য বেষ্টনী—আৰু ৰাছিয়াত কথিত কমিছনৰ গোপন খেল

২৭খন দেশত ১,০১৮খন ৰাজহুৱা তথ্যৰ আবেদন দাখিল কৰি ICIJ আৰু সহযোগী সংবাদ মাধ্যমসমূহে পোহৰলৈ আনিছে যে মাৰ্কে ২০২৬ চনত আমেৰিকাত **৫০টা সক্ৰিয় পেটেণ্টৰ** এক দুৰ্ভেদ্য প্ৰাচীৰ গঢ়ি তুলিছে। ২০২৮ চনত কীট্ৰুডাৰ মূল পেটেণ্টৰ ম্যাদ উকলিলেও এই ধাৰাবাহিক পেটেণ্ট আবেদনসমূহে বজাৰলৈ সুলভ জেনেৰিক আৰু বায়'ছিমিলাৰ বিকল্প অহাত **১৪ বছৰ পৰ্যন্ত** বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। এফালে মাৰ্কে অংশীদাৰসকলৰ লভ্যাংশত প্ৰায় ৭৫ বিলিয়ন ডলাৰ আৰু শ্বেয়াৰ বাইবেকত ৪৩ বিলিয়ন ডলাৰ ব্যয় কৰিছে; আনফালে ঔষধবিধৰ অভাৱনীয় দামে বহু দেশৰ স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাক জুৰুলা কৰিছে, আৰু জীয়াই থকাৰ তাড়নাত ৰোগীসকলে বছৰ বছৰ ধৰি আদালতৰ দু�ৱাৰে দুৱাৰে ঘূৰিবলগীয়া হৈছে। আনকি ঔষধৰ পালি নিৰ্ধাৰণকলৈও উঠিছে গুৰুতৰ প্ৰশ্ন। অনুসন্ধানত উদ্ধৃত বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থা (WHO)-ৰ অনুমান অনুসৰি, হাঁওফাঁওৰ কৰ্কট ৰোগীৰ ক্ষেত্ৰত শৰীৰৰ ওজন অনুসৰি পালি (weight-based dosing) নিৰ্ধাৰণ কৰিলে **২০৪০ চনৰ ভিতৰত সমগ্ৰ বিশ্বতে ৫ বিলিয়ন ডলাৰ** ৰাহি কৰিব পৰা যাব।

চলিত নৱেম্বৰ মাহত এই অনুসন্ধানে এক নতুন আৰু বিস্ফো�ৰক মোৰ লৈছে:

- **ৰাছিয়াত হুইচেলব্লোৱাৰৰ চাঞ্চল্যকৰ অভিযোগ:** ২ নৱেম্বৰত প্ৰকাশিত এক প্ৰতিবেদনত ICIJ-এ গোপন হুইচেলব্লোৱাৰৰ তথ্যৰ উদ্ধৃতি দি অভিযোগ তুলিছে যে পশ্চিমীয়া বৃহৎ ফাৰ্মা কোম্পানীসমূহে চৰকাৰী কৰ্কট ঔষধৰ ঠিকা হস্তগত কৰিবলৈ ৰাছিয়াৰ মধ্যভোগী বিতৰকসকলক—যাৰ ভিতৰত পূৰ্বে অবৈধ মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ গোচৰত অভিযুক্ত প্ৰতিষ্ঠানো আছে—বিশাল পৰিমাণৰ ব'নাছ আগবঢ়াইছিল। ইয়াৰ পোনপটীয়া বোজা পৰিছিল ৰোগীৰ ওপৰত। হুইচেলব্লোৱাৰসকলে কোম্পানীসমূহৰ এই ভূমিকাক *"জানি-বুজিও চকু মুদা কুলিৰ ভাও ধৰাৰ জীৱন্ত নিদৰ্শন"* বুলি আখ্যা দিছে।
- **আমেৰিকাত সংস্কাৰৰ বাট ৰুদ্ধ হোৱাৰ আশংকা:** ১৩ নৱেম্বৰৰ আন এক প্ৰতিবেদনত ICIJ-এ সতৰ্ক কৰি দিছে যে মধ্যৱৰ্তী নিৰ্বাচনৰ পাছত আমেৰিকান কংগ্ৰেছৰ সলনি হোৱা সমীকৰণত ফাৰ্মা পেটেণ্টৰ জটিল জাল ভাঙিবলৈ অনা দ্বিদলীয় বিধেয়কসমূহ গৃহীত হোৱাৰ সময় দ্ৰুতগতিত উকলি আহিছে।

ভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপট: ডেৰ লাখটকীয়া ভায়েল, নকল ঔষধৰ ফান্দ আৰু ৯-তথ্যযুক্ত কিউআৰ কৱচ

গোলকীয় ঔষধ-বজাৰৰ এই আকাশচুম্বী মূল্যৰ নিৰ্মম পৰিণতি ভাৰততকৈ আন ক'তো ইমান স্পষ্টকৈ ধৰা পৰা

নাই। ICIJ আৰু *দ্য ইণ্ডিয়ান এক্সপ্ৰেছ*-ৰ যৌথ অনুসন্ধানত প্ৰকাশ পাইছে যে ভাৰতত কীট্ৰুডাৰ এটা মাত্ৰ ১০০-মিলিগ্ৰাম ভায়েলৰ বজাৰ দৰ **১,৫০,০০০ টকা (১,৫০০ ডলাৰতকৈও অধিক)**—যিটো দেশৰ অধিকাংশ মধ্যবিত্ত আৰু দুখীয়া পৰিয়ালৰ কল্পনাৰো অতীত।

দামৰ এই আকাশ-পাতাল ব্যৱধানেই অসাধু নকল ঔষধ ব্যৱসায়ীসকলৰ বাবে মুকলি পথাৰ সৃষ্টি কৰি দিছিল। জীৱন বচোৱাৰ আশাত হাবাথুৰি খোৱা অসহায় পৰিয়ালসমূহক লক্ষ্য কৰি তেওঁলোকে বজাৰত মেলি দিছিল নকল কীট্ৰুডা। আনকি এই প্ৰতাৰণাৰ জাল সীমান্ত পাৰ হৈ চুবুৰীয়া দেশলৈও বিয়পিছিল—ভাৰতৰ এজন অভিযুক্ত বিক্ৰেতাৰ পৰা ঔষধ কিনি প্ৰতাৰিত হোৱাসকলৰ মাজত নেপালৰ এগৰাকী মহিলাও আছিল। এই ভয়াৱহ কেলেংকাৰী পোহৰলৈ অহাৰ পাছতেই তৎপৰ হৈ উঠে ভাৰতীয় কৰ্তৃপক্ষ। যোগান শৃংখলা সুৰক্ষিত কৰিবলৈ চৰকাৰে কৰ্কট ঔষধ, টিকা, এণ্টিমাইক্ৰ'বিয়েল আৰু নিচাজাতীয় ঔষধৰ পেকেটত **নটা বাধ্যতামূলক তথ্য সম্বলিত কিউআৰ-ক'ড (QR code)** ছপা কৰাটো বাধ্যতামূলক কৰে—য'ত একক ইউনিট আইডি, নিৰ্মাণ আৰু ম্যাদ উকলাৰ তাৰিখ তথা নিৰ্মাতাৰ সম্পূৰ্ণ ঠিকনা থাকিব লাগিব।

> "কেতিয়াবা নকল কাৰবাৰীসকলে ব্যৱস্থাটোক ফাকি দিবলৈ একেটা পেকেজিঙেই ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। অৱশ্যে সেয়াও কেৱল তেতিয়াহে সম্ভৱ হ'ব, যদিহে প্ৰকৃত ঔষধবিধতকৈ আগতে নকল সামগ্ৰীবিধ কিনি ব্যৱস্থাত পঞ্জীয়ন কৰা হয়।"
>
> — যোগান-শৃংখলা বিশেষজ্ঞ, ICIJ আৰু *দ্য ইণ্ডিয়ান এক্সপ্ৰেছ*-ত উদ্ধৃত।

তথাপি নিয়ামক সংস্থাসমূহৰ সন্মুখত এক কঠিন বাস্তৱ এতিয়াও থিয় দি আছে—যেতিয়ালৈকে জীৱনদায়িনী কৰ্কট চিকিৎসা বিলাসী সামগ্ৰীৰ দৰে দুষ্প্ৰাপ্য আৰু ব্যয়বহুল হৈ থাকিব, তেতিয়ালৈকে ভাৰতীয় ৰোগীৰ বাবে প্ৰকৃত নিৰাপত্তা সুনিশ্চিত হোৱাটো দূৰৈৰ সপোন হৈয়েই ৰ'ব।

আনুষ্ঠানিক প্ৰতিক্ৰিয়া

নিজৰ পেটেণ্ট নীতিৰ ওপৰত উঠা সকলো সমালোচনা নাকচ কৰি মার্কে ICIJ-ক জনাইছে যে কেৱল পেটেণ্টৰ সংখ্যাই জেনেৰিক প্ৰতিদ্বন্দ্বী কেতিয়া বজাৰলৈ আহিব সেয়া নিৰ্ধাৰণ নকৰে। আনহাতে, নৱেম্বৰৰ ৰাছিয়ান বিতৰণ সম্পৰ্কীয় তথ্য সন্দৰ্ভত আৰ-ফার্ম (R-Pharm)-ৰ মুখপাত্ৰই দাবী কৰিছে যে ৰাছিয়াৰ ক্ৰয় প্ৰক্ৰিয়া সম্পূৰ্ণ স্বচ্ছ আৰু *"মুক্ত প্ৰতিযোগিতামূলক নিবিদাৰ ওপৰত আধাৰিত।"* ইফালে ন'ভাৰ্টিছে (Novartis) জনাইছে যে তেওঁলোকে *"নিৰ্দিষ্ট অভিযোগসমূহৰ ওপৰত এক বিস্তৃত আভ্যন্তৰীণ তদন্ত চলাইছে।"*

তথ্যসূত্ৰ আৰু কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ: মূল প্ৰতিবেদন ICIJ (*Cancer Calculus* মূল শৃংখলা), ICIJ (কীট্ৰুডাৰ মূল্য আৰু পেটেণ্ট), ICIJ আৰু *দ্য ইণ্ডিয়ান এক্সপ্ৰেছ* (ভাৰতত নকল ঔষধৰ কেলেংকাৰী আৰু কিউআৰ নিয়ম) আৰু

এই খবৰটো NewzNow-ত প্ৰথমে প্ৰকাশ হৈছিল। সম্পূৰ্ণ খবৰ, ভিডিঅ' আৰু আপডেটৰ বাবে চাওক:
newznow.in/news/6881/eta-bhayelor-dam-15-lakh-nokol-ousodhor-maratmok-jal-big-farmar-ekosetiya-behai